

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

До 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди

ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали I науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
першого року навчання
факультету початкового навчання**

17 травня 2022 року

Частина 1

**Харків
2022**

УДК 378:373.3

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 5 від 18.05.2022 р.*

Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи: матеріали I науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди (17 травня 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. д. пед. н., доц. В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. Ч. 1. 39 с.

Збірник містить матеріали конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам початкової освіти. Розкриваються питання теорії та методики вищої освіти, теорії та методики навчання і виховання в початковій школі, арт-терапевтичні технології в початковій освіті, розвиток обдарованої дитини в освітньому середовищі початкової школи, підготовки майбутніх учителів початкових класів у контексті педагогіки партнерства, історико-педагогічні та компаративістські аспекти початкової освіти і підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і викладачів закладів вищої освіти.

УДК 378:373.3

СЕКЦІЯ 3

ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Москальова Ліна Організація роботи з батьками дітей з особливими освітніми потребами 24

СЕКЦІЯ 4

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК ОСНОВА ВЗАЄМОДІЇ ТА СПІВПРАЦІ УЧИТЕЛЯ, УЧНЯ І БАТЬКІВ

Іванченко Наталя Взаємодія вчителя з батьками молодших школярів в умовах дистанційного навчання 25

Коротун Марина Роль взаємодії вчителя і батьків при формуванні особистості учня 26

Кремєниця Анастасія Педагогічна освіта батьків молодших школярів у сучасних умовах в Україні 27

Кузнєцова Наталія Організація педагогічного партнерства школи і сучасної сім'ї 28

Садівничая Анастасія Зміст принципу партнерства у Концепції Нової української школи 29

СЕКЦІЯ 5

історико-педагогічні та компаративістські студії

Бережна Ольга Ідеї сімейного виховання у педагогічній спадщині А. Макаренка 30

Борисовська Юлія Підготовка вчителя початкових класів у педагогічній спадщині К.Д. Ушинського 31

Верещун Діана Психолого-педагогічний аналіз проблеми здібностей: історична ретроспектива 32

Демченко Наталія Витоки ідей формування працелюбства у школярів (дохристиянський період) 33

Мацишина Світлана Домашня освіта в Україні у першій половині XIX століття 34

Мирошнікова Ганна Гуманістичне виховання молодших школярів в спадщині В. Сухомлинського 35

Навроцька Катерина Вимоги до особистості вчителя у педагогічній спадщині В. Сухомлинського 36

Орловська Юлія Просвітницько-педагогічні ідеї Б.Д. Грінченка 37

Семенова Ірина Авторські педагогічні системи А. Макаренка і В. Сухомлинського у сучасній початковій школі 38

Просвітницько-педагогічні ідеї Б.Д. Грінченка

Орловська Юлія

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, професор Н.М. Якушко

Педагогічна спадщина Б. Грінченка постійно знаходиться у центрі уваги вчених-дослідників і педагогів-практиків. У своїх наукових, педагогічних, публіцистичних, художніх творах він розглянув усі найважливіші аспекти педагогіки: мету і завдання, принципи, зміст, форми, методи навчання і виховання дитини, загальнокультурну, професійно-педагогічну підготовку вчителя, взаємодію школи та соціального середовища, шкільну видавничу справу, соціально-культурні функції педагогічної науки і практики, взаємозв'язок школи і державних інститутів.

В педагогічній спадщині Б. Грінченка чітко простежуються педагогічні ідеї, які формувалися під впливом національно-визвольних подій у Європі, антикріпосницької реформи 1861 року, становлення українських університетів, а також піднесення шкільної справи, були створені умови для розвитку інтелектуальних і моральних сил в усіх сферах громадсько-політичного життя Російської імперії. Основними просвітницько-педагогічними ідеями, які чітко відстежуються у спадщині Б. Грінченка, є: ідея народності, підґрунтям якої є національна культура та мова в формуванні особистості; ідея демократизму визначалася як права кожного на навчання та виховання; ідея гуманізму, сутність якої полягає у повазі до дитини.

Концепція національної школи, розроблена Б. Грінченком, базувалася на системі національного виховання. До обґрунтування ідей української національної школи Б. Грінченко підійшов з культурно-історичних, філософських, психолого-педагогічних точок зору. Кожний народ має незаперечне право на національну школу як засіб збереження і відтворення в молодих поколіннях національного менталітету, культури і мови. У протилежному випадку суспільство піддається духовній деградації і асиміляції. В педагогічній діяльності шкільних закладів повинен здійснюватися органічний взаємозв'язок національного і загальнолюдського компонентів культури. В основі концепції національної школи Б. Грінченка лежить реалізація ідей демократизму, народності, гуманізму, надання змісту навчання й виховання національного характеру, що передбачає вивчення рідної мови, народознавства, фольклору, вітчизняної культури, історії, географії, мистецтва, засвоєння духовних цінностей та ідеалів українського народу. З погляду національного виховання Б. Грінченком розглядаються культурологічні, гуманітарні, креативні підходи до формування особистості. Навчально-виховний процес, з позицій Б. Грінченка, є частиною духовного життя суспільства, яке передбачає трансляцію і подальший розвиток особливої національної та загальнолюдської культури, широкого наукового знання про світ і про людину.

Просвітницько-педагогічні ідеї Б. Грінченка - ідеї національної освіти, мови, формування національної гідності та свідомості не тільки не стали менш актуальними, а в умовах сьогодення набули нового, більш змістовного значення.